

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

ТИМКІВ ІГОР МИХАЙЛОВИЧ

ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ
ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ
(на прикладі Хоростківської міської ради).

Спеціальність 8.03050901 – Облік і аудит

АВТОРЕФЕРАТ
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»

ТЕРНОПІЛЬ – 2017

Дипломною роботою за ОКР «Магістр» є рукопис.

**Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку та аудиту
Тернопільського національного технічного університету імені Івана
Пулюя**

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент

Кіляр Олександра Романівна,
Тернопільський національний технічний університет імені
Івана Пулюя

Рецензент: кандидат технічних наук, доцент

Дмитрів Дмитро Володимирович
Тернопільський національний технічний університет імені
Івана Пулюя

**Завідувач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту, кандидат
економічних наук, доцент Білоус О.С.**

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Процес бухгалтерського обліку в бюджетних установах сьогодні є доволі складним та водночас актуальним. Першим кроком на шляху реформування бухгалтерського обліку в бюджетних установах стало розроблення і затвердження Державним казначейством Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ та Порядку застосування плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ. Ось уже протягом декількох років в Україні повним ходом йде вдосконалення механізму управління бюджетними коштами. І це прямо пов'язано з реформуванням системи казначейського виконання державного бюджету.

Економічні перетворення, що відбуваються в Україні, потребують перегляду основних, принципових положень побудови бухгалтерської системи. У зв'язку з цим корисним є вивчення досвіду економічно розвинених країн, де облік – один із головних важелів в управлінні господарським суб'єктом.

Добре організований облік дозволяє не тільки виявити приховані резерви, знайти порушення режиму економії планової і фінансово-бюджетної дисципліни, а й не допустити необґрунтованих витрат. Бухгалтерський облік виконання кошторису витрат за бюджетом і позабюджетних коштів, а також за капітальними вкладеннями в колі діяльності організацій і установ, які перебувають на бюджетному фінансуванні, створює для них економічну необхідність максимального використання внутрішніх резервів, правильного і економного витрачання коштів за цільовим призначенням.

Вибір теми магістерської роботи обумовлений тим, що проблемам обліку і контролю в умовах ринкових відносин надається важливе значення, але вони ще мало вивчені і досліджені в вітчизняній науці і практиці. В роботі ми намагались висвітлити поставлені питання, розглянути проблеми існуючої практики обліку та завершити їх узагальнюючим підсумком, а також показати перспективи подальшого розвитку.

Дослідженню актуальних питань бухгалтерського обліку в бюджетних установах приділяють увагу такі вітчизняні вчені та практики як П. Й. Атамас, Р. Т. Джога, Т. В. Канєва, Ю. С. Рудченко, С. В. Свірко, Н. І. Сушко, І. Т. Ткаченко, О. О. Чечуліна та інші. Проте, вітчизняний бухгалтерський облік у бюджетній сфері не є ідеальним і вимагає реформування, що зумовлює актуальність обраної теми та вказує на необхідність подальших досліджень.

Мета і завдання дослідження. Метою даної дипломної роботи було визначити напрямки і дати оцінку практики обліку та контролю доходів та видатків в бюджетних установах.

Досягнення мети магістерської роботи зумовлює вирішення таких завдань:

- визначити основні завдання, принципи і функції бухгалтерського обліку в бюджетних установах, а також порядок їх фінансування;
- розкрити суть доходів та видатків бюджетних установ, їх склад та класифікацію;

- розкрити суть ревізії, як дієвої форми покращання фінансової діяльності бюджетних установ;
- визначити основні принципи та шляхи впровадження АРМ бухгалтера в практику діяльності бюджетних установ;
- оптимізувати порядок проведення аналізу доходів та видатків бюджетних установ.

Предмет дослідження. є методика та організація обліку та контролю доходів та видатків бюджетних установ.

Об'єкт дослідження є господарська діяльність бюджетних установ.

Методи дослідження. Магістерська робота написана з допомогою методів спостереження, дослідження, аналізу. У ній використані матеріали періодичної преси, наукові праці провідних вчених, що висвітлюють проблеми бухгалтерського обліку в умовах реформування.

Інформаційна база дослідження. В процесі дослідження вивчалась спеціальна економічна література, інструктивні та нормативні документи, матеріали періодичної преси та наукових конференцій стосовно реформування організації обліку в бюджетних установах в сучасних умовах.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в роботі обґрунтовано особливості обліку доходів та видатків бюджетної установи, що дає можливість сформулювати рекомендації для покращення показників фінансової діяльності досліджуваної установи.

Обсяг та структура роботи. Робота складається зі вступу, шести розділів, висновків, списку літератури (97 найменувань), трьох додатків. Загальний обсяг текстової частини 123 сторінки, 22 таблиці, 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** подано загальну характеристику роботи: стан розробки обраної теми та актуальність роботи, мету й завдання дослідження, об'єкт і предмет, описано практичну значимість отриманих результатів.

У **першому розділі «Теоретичні аспекти організації обліку доходів та видатків в бюджетних установах»** розкрито правові основи діяльності бюджетних установ, охарактеризовано ряд документів які регламентують організацію обліку доходів та видатків у бюджетних установах. Узагальнено бюджетну класифікацію доходів та видатків загального та спеціального фондів бюджету.

У **другому розділі «Організаційно-методичні засади обліку доходів та видатків в бюджетних установах»** досліджено організацію обліку доходів та видатків неприбуткових організацій. Розкрито особливості визнання та відображення на рахунках бухгалтерського обліку доходів та видатків бюджетної установи в розрізі загального фонду бюджету та спеціального фонду бюджету. Узагальнено облік окремих видів власних коштів.

У **третьому розділі «Порядок проведення контролю за діяльністю бюджетних установ»** висвітлено порядок організації та завдання аналізу

доходів та видатків бюджетної установи. Розкрито основні напрямки контролю доходів і витрат, методика його проведення й оформлення його результатів

У четвертому розділі «Аналіз доходів та видатків Хоростківської міської ради» проаналізовано динаміку та структуру видатків загального та спеціального фонду, а також динаміку та структуру доходів загального та спеціального фонду. На основі результатів проведених досліджень зроблено відповідні висновки та пропозиції.

У п'ятому розділі «Аналіз результатів діяльності Хоростківської міської ради» досліджено результативні показники діяльності досліджуваної бюджетної установи та запропоновано шляхи покращення її фінансового стану.

У шостому розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» розкрито стан охорони праці на підприємстві. Досліджено проведення оцінки масштабу, розмірів втрат та інших наслідків можливої надзвичайної ситуації суб'єктом господарювання. Узагальнено організація і проведення досліджень з оцінки стійкості суб'єкта господарювання в НС. Розробка заходів щодо підвищення стійкості суб'єкта

ВИСНОВКИ

Удосконалення бухгалтерського обліку посилює його контрольну функцію за господарською та фінансовою дисципліною організацій та установ і є основою зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни. Здійснення цілісного і безперервного відображення всіх операцій, пов'язаних з виконанням кошторису видатків за бюджетом, бухгалтерський облік дає змогу не тільки своєчасно зіставляти факти й видатки із затвердженими нормативами і кошторисами, а й встановлювати причини відхилень фактичних видатків від затверджених нормативів і кошторисів, виявити найдоцільніші нормативи видатків і таким чином підвищити рівень бюджетного та кошторисного планування в цілому.

Використовуючи інформацію бухгалтерського обліку, керівники і колективи установ можуть оперативнo вживати заходів для ліквідації прорахунків і відхилень від затверджених нормативів у процесі господарської і фінансової діяльності. З допомогою бухгалтерського обліку в кожній установі встановлюють систематичні спостереження за наявністю і збереженням матеріальних та грошових коштів, контроль за їх раціональним використанням з урахуванням господарської доцільності. Бухгалтерський облік відіграє важливе значення у забезпеченні контролю за наявністю та ефективністю використання ресурсів організацій, установ.

За даними бухгалтерського обліку в бюджетних установах можна виявити факти безгосподарності, розкрадання, лишки у використанні бюджетних ресурсів.

Особливий акцент необхідно зробити на зміну обліку бюджетних установ, фінансових органів, оскільки вони пов'язані з процесами реформування вітчизняної системи обліку. Реформування бюджетних установ вимагає відповідних напрямків щодо засобу інформаційного забезпечення

згаданої сфери діяльності. За цих умов розвиток теорії і практики обліку бюджетних установ набуває особливої актуальності.

На сьогодні, у вирі господарських операцій, з більшості бюджетних проблем треба приймати єдино правильні самостійні рішення, нести відповідальність за їхню реалізацію, а це неможливо без компетенції та професіоналізму. Діяльність фінансової системи швидко змінюється. Досить статичний бюджетний процес є вже нині дуже динамічним.

В Україні останнім часом зроблені вагомі кроки у сфері правового регламентування бюджетного процесу. Сформована, передусім, система фінансових органів, що опікується проблемами виконання державного бюджету. Напрацьовано також матеріал, за допомогою якого регламентується схема виконання державного бюджету.

Реформування системи бухгалтерського обліку й фінансової звітності, потрібної як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам, є складною частиною заходів, орієнтованих на ведення економічних відносин ринкового спрямування. В умовах кризових явищ в економіці та дефіциту бюджетних коштів актуальним є контроль за їх використанням в установах і організаціях, які фінансуються з державного бюджету. Тому в комплексі проблем, які стосуються удосконалення системи державного управління в Україні, важлива роль відводиться організації контролю та підвищенню його дієвості і результативності.

Удосконалення методології і організації обліку в бюджетних установах має принципове значення для посилення контролю за соціально-економічною віддачею всіх видів ресурсів, для мобілізації коштів, які заробили трудові колективи, для поліпшення якісних показників роботи цих установ. Зростає роль бухгалтерського обліку як важливого засобу отримання повної достовірної інформації про майно установи, її обов'язки і своєчасне доведення цих даних до внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Організація бюджетного обліку необхідна не тільки для забезпечення дохідної та видаткової частин бюджету, а й для орієнтації керівництва щодо економічного розвитку держави та регіонів.

Загальні зміни у вітчизняній економіці викликали адекватні події в бюджетній сфері. Зокрема, це стосується утворення нового групування джерел фінансування бюджетної сфери. Результатом формування нових фінансово-економічних відносин стало розширення складу об'єктів обліку бюджетних установ. Це в свою чергу, потребує вдосконалення методики фіксації в обліку економічно нової інформації для бюджетних установ. Тому першим напрямком удосконалення бухгалтерського обліку бюджетних установ є розробка методики обліку для досягнення кінцевої мети їх діяльності надання послуг.

В комплексі проблем, які стосуються удосконалення системи державного управління в Україні, важлива роль відводиться контролю та підвищенню його дієвості та результативності. Принцип здійснення контролю наявний за усіх виробничих, господарських і фінансових операцій у фінансуванні державних витрат. Контроль виконання дає можливість викрити недоліки й помилки у фінансовій діяльності, вжити заходів для їх усунення, а

також надає зустрічну інформацію для перспективного і поточного планування державних витрат.

Список підготовлених до друку праць за темою дипломної роботи:

1. Тимків І.М. правові основи діяльності бюджетних установ / І.М. Тимків // Тези Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоеконічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування» (м. Тернопіль, 2017 року).

АНОТАЦІЯ

Тимків І.М. Теоретичні і практичні аспекти обліку, аналізу та контролю доходів та видатків бюджетних установ (на прикладі Хоростківської міської ради). – Рукопис.

Спеціальність 8.03050901 – Облік і аудит. – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль, 2017.

У дипломній роботі досліджено методіку та організацію облікового, контрольного і аналітичного процесів доходів та видатків бюджетних установ та визначено перспективи їх розвитку в сучасних умовах господарювання.

В роботі розглянуті теоретичні та практичні питання організації та методіки обліку доходів та видатків загального та спеціального фондів бюджетних установ, а також обґрунтовано основні вимоги щодо організації контрольного і аналітичного процесів в таких установах. Вказано на необхідність облікової політики установи, щодо якої буде проводитися організація обліку, контролю та аналізу. Запропоновано проводити аналіз фінансового стану і господарської діяльності установи, створити службу (відділ) внутрішнього контролю.

Ключові слова: облік, контроль, аналіз, доходи, видатки, загальний фонд, спеціальний фонд, інформаційна база, облікова політика.

ANNOTATION

Tymkiv Igor. Theoretical and practical aspects of account, analysis and control of profits and charges of budgetary establishments (on the example of Khorostkiv town council). – Manuscript.

Speciality 8.03050901. – Account and audit. – Ternopil Ivan Puluj National Technical university. – 2017.

In diploma work methodology and organization of registration, control and analytical processes of profits and charges of budgetary establishments are investigational and the prospects of their development are certain in the modern terms of manage.

The theoretical and practical questions of organization and methodology of accounting of incomes and charges of general and special funds of budgetary establishments are in-process considered, and also the basic requirements are reasonable in relation to organization of control and analytical processes in such establishments. It is indicated on the necessity of registration politics of establishment, in relation to that organization of account, control and analysis will be conducted. It is suggested to conduct the analysis of the financial state and economic activity of establishment, create service(department) of internal control.

Keywords: account, control, analysis, profits, charges, general fund, special fund, informative base, registration politics.

